

เมื่อคืนเขาฝันถึงแม่อีกแล้ว ในความฝันใบหน้าแม่สวยงามมาก รอยยิ้มพร่าหน้า ผมสีดำขลับ นัยน์ตาแฝงแวววาว เสร้า แม่สวมชุดสีขาวฉลุลายดอกกุหลาบ กระโปรงจีบ แม่บอกเขาว่า “รอแม่หน่อยนะ รุจน์ อีกไม่นานแม่จะกลับมา” เขาจำไม่ได้ว่า แม่พูดกับเขาด้วยภาษาอะไร ไทย ฝรั่งเศส รัสเซีย หรือเยอรมัน? รู้แต่ว่าแม่นั่งกับเขาที่ริมคลองแสนแสบ ร่มรื่นด้วยเงาไม้ เป็นภาพที่แปลกตาเพราะเขาจำไม่ได้ว่า เคยเห็นแม่นั่งที่นั่นไม่ริมคลองมาก่อน

กลีบดอกไม้สีขาวลอยมาตกบนผมของแม่ เขาได้กลิ่นหอม ไม่แน่ใจว่าเป็น กลิ่นหอมของดอกไม้หรือกลิ่นกายแม่ แม่จูบเขาอีกครั้งและเดินจากไป ทันใดนั้น เสียงปืนดังลั่น ร่างแม่สะดุ้ง เลือดสีแดงค่อย ๆ ไหลอาบกระโปรงขาว ก่อนตาย นัยน์ตาแม่ยังแจ่มใส

“รอแม่นะจ๊ะ ลูกรัก...” เลือดสีแดงจางหายไปบนสีขาว

“แม่” เขาร้องสุดเสียง สะดุ้งตื่นสุดตัว ภาพฝันหายไป

แล้ว รุจน์ รุจิเรช ก็ตื่นขึ้นมาพบกับโลกของความจริง

เสียงหวีดหวิวเสียดอากาศของฝูงเครื่องบินกระซกเขาจากความฝัน เขา กำลังนอนอยู่ริมทาง ประสาธล่านึกบอกว่าที่นี่ไม่ใช่ริมคลองแสนแสบ หากเป็น ดินแดนแปลกหน้าในสถานภาพสงคราม เมื่อคืนเขาอนอนที่นั่น บนแผ่นดินกระด้าง ห่างจากบ้านริมคลองของเขาครึ่งโลก

ชันกายขึ้นอย่างเหนื่อยอ่อนและหิวกระหาย ไม่มีอะไรตกถึงท้องมาที่ยี่สิบชั่วโมง แล้ว ลูกขึ้นยืน สะบัดฝุ่นตามตัวออกเบา ๆ และเริ่มออกเดินทางต่อ จากจุดนี้เขา มองเห็นตัวเมืองเบอร์ลินบางส่วน

ยังเป็นเวลาเช้า แต่ไกลออกไป ฟ้ามห่ม เมฆทึบ ขอบฟ้าสีเทาแซมยอดตึก แหล่มสูงแบบโกธิค ดูหมองหม่นคล้ายฉาบด้วยความตาย เบื้องบนเมฆสีเทาโรย ม่านทึบบดบังแผ่นฟ้าเกือบมิดชิด ยิ่งทำให้ทั้งเมืองดูอึมครึมเหมือนสุสานร้าง

อากาศปลายเดือนเมษายนเย็นที่ลึบองศา แต่เขาไม่รู้สึกลึกหนาว ในเวลาวิฤติ เช่นนี้ ไม่มีใครสนใจกับสภาพอากาศ แท้ทั้งสองของเขารบมเพราะเดินทางมาไกล ถึงห้าสิบกิโลเมตร ฝุ่นหนาเขระจับรองเท้า เขาเหนื่อยแต่ยังคงสาวเท้าต่อไปไม่หยุด อีกไม่นานก็จะถึงบ้าน ควันด้าที่ลอยจากไฟไหม้เมืองเบื้องหน้าทำให้จิตใจของเขา ร้อนรนและห่อเหี่ยว เสียงระเบิดของปืนใหญ่ดังมาเป็นระยะ ไฟหลายสิบจุดในเมือง ยังคงลุกคุโชน เบอร์ลินกำลังเป็นดินแดนมิคสัญญี

เขาเป็นชายหนุ่มไทยในวัยต้นยี่สิบ ร่างหงุ่ยสองนิ้วสูงกว่าความสูงเฉลี่ยของคนไทยทั่วไป แฉ่งโหล่งว้าง ใบหน้าคมสัน มีรอยสักยี่ม หลายคนเคยบอกเขาว่า ใบหน้าเขาไม่เหมือนพ่อเลย มีแต่นัยน์ตาคู่นั้นเท่านั้นที่ถอดแบบมาจากพ่อ แต่เนื่องจากตั้งแต่เด็กเขาจำไม่ได้ว่าเคยเห็นหน้าแม่ จึงไม่มีวันรู้ว่าใบหน้าตนเองเหมือน แม่หรือไม่

รุจน์ รุจิเรช มาเรียนหนังสือที่ประเทศเยอรมนีตั้งแต่ต้นปี 2478 ลิปปีมาแล้ว เขาเลือกเรียนวิศวกรรมศาสตร์ตามที่พ่อของเขาเคยตั้งใจไว้ เมื่อเรียนจบทำนุทูตไทย ประจำกรุงเบอร์ลิน พลตรี พระประศาสน์พิทยายุทธ ชวนเขาไปทำงานที่สถานทูตไทย เขาทำงานที่นั่นตลอดหลายปีที่ผ่านมา ถ้าพ่อยังมีชีวิตคงดีใจที่ลูกชายเรียนจบ เติบโต เป็นผู้ใหญ่ ถ้าพ่อยังมีชีวิตอยู่! ทุกครั้งที่คิดถึงพ่อ ในใจเจ็บแปลบ ไม่ใช่เพราะความรักคิดถึง หากเพราะมีหลายความรู้สึกปนเปกัน

สปิตไฟร์กับเฮอริเคนฝูงใหญ่บินผ่านศีรษะเขาไป อีกฝูง และอีกฝูง และอีกฝูง ทุกลำจิกหัวมุ่งหน้าสู่ใจกลางเบอร์ลิน ชักปฏิทินพกในกระเป๋าออกมาดู 26 เมษายน 2488 เขาจากเบอร์ลินไปเกือบอาทิตย์ เป็นสัปดาห์อันยาวนานจากการโจมตีต่อเนื่อง ของศัตรู ตั้งแต่ต้นปีเป็นต้นมา ฟาห์เนือเยอรมนีแทบไม่เคยมีวันว่างจากเครื่องบิน ทั้งระเบิดของศัตรู ความเสียหายที่เจ้าของชาติเคยก่อ ณ ประเทศอื่น บัดนี้กลับมา คืบสนองที่แผ่นดินแม่

เขาเพิ่งกลับจากการเดินทางยาวไกลที่มีจุดหมายที่เมืองบาดคาตส์ไธน์ ตาม คำสั่งของท่านทูต เป็นการส่งคนไทยทั้งหมดลงภาคใต้ตามคำขอของรัฐบาลเยอรมนี เขาเป็นคนดูแลเจ้าหน้าที่สถานทูตไทย และคนไทยที่ตกค้างในแผ่นดินนี้ไปอยู่ที่ปลอดภัยกว่า เขาน่าจะไปแล้วไม่กลับ

แต่เขาก็กลับมา...

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองในยุโรปจวนปิดฉาก เยอรมนีพบว่าตนเองกำลังพ่ายแพ้ อย่างหมดรูป รัฐบาลเยอรมนีมีคำสั่งอพยพชาวต่างชาติออกจากเบอร์ลินที่กำลังถูก โจมตีทางอากาศอย่างหนัก กระทรวงการต่างประเทศส่งจดหมายให้ทูตแต่ละชาติ เตรียมเดินทางออกจากเบอร์ลิน ขบวนรถไฟพิเศษสองขบวนนำทูตานุทูตจากทุก สถานทูตและครอบครัวไปยังภาคใต้ของเยอรมนี ใกล้เมืองซาลสเบอร์ก ในจดหมาย นั้นบอกให้นำไปเฉพาะของใช้ที่จำเป็นเท่านั้น

ในวันเดินทาง สถานีรถไฟคลาคล่ำด้วยผู้คน เจ้าหน้าที่สถานทูตและครอบครัว หลายร้อยคน รุจน์เป็นผู้ดูแลคนไทยที่ตกค้างซึ่งต้องการเดินทางออกไป สัมภาระ ทั้งหมดถูกขนขึ้นรถไฟขบวนแรกที่ออกเดินทางนำหน้าไปก่อน ส่วนรถไฟขบวนที่สอง

ชนผู้โดยสาร เขาเดินทางไปโดยมีเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศเยอรมันดูแลความเรียบร้อย

การเดินทางในช่วงแรกไม่มีการรบกวนจากเครื่องบินทิ้งระเบิดของฝ่ายสัมพันธมิตร แต่เมื่อถึงเมืองสตตุทการ์ต รถไฟขบวนนั้นก็ถูกเครื่องบินศัตรูโจมตีทางอากาศ เจ้าหน้าที่เยอรมันสั่งหยุดรถและให้ดับไฟในรถทั้งหมด ผู้โดยสารทุกคนอยู่นิ่งในความมืด ในช่วงเวลาต่อมาเมื่อพบว่าไม่มีความเสียหายเกิดขึ้น ขบวนรถไฟก็เดินทางต่อไป วันต่อมาถึงบาดคาตสไตน์ ผู้โดยสารทั้งหมดถูกลำเลียงต่อไปพักในเมือง เขาและคนไทยทั้งหมดพักที่โรงแรม เฮาส์ โฮคลันด์ เมื่อภารกิจของเขาจบลงในวันต่อมา เขาก็เดินทางกลับเบอร์ลินอีกครั้ง

ระหว่างกลับ รถไฟที่เขาโดยสารมาถูกเครื่องบินฝ่ายสัมพันธมิตรบุปรมระเบิดตายอยู่กลางทาง เขาไม่มีทางเลือกนอกจากเดินกลับตลอดระยะทางที่เหลือประมาณ

*ผู้หญิงชุดขาวที่เดินออกจากเบอร์ลิน

ผ่านซากตึกที่หัวถนน หล่อนก็สะดุดและล้มลง

ผู้หญิงชุดขาวที่เดินออกจากเบอร์ลินไม่ใช่คนเยอรมัน หล่อนเป็นหนึ่งในหญิงสาวชาวต่างชาติที่มาทำงานในเบอร์ลินในฐานะคนรับใช้ มาถึงวันนี้หล่อนรู้ว่าตนเองคิดผิดที่ไม่กลับบ้านเสียแต่แรกเมื่อมีโอกาส

มือแข็งแรงยื่นมาเบี่ยงหน้าช่วยดึงหล่อนขึ้น เป็นมือที่ใหญ่และแข็งแรง เจ้าของมือเป็นชายหนุ่มหน้าตาดี ไม่ใช่ชาวเยอรมันแน่นอน หล่อนคิดในใจ

หล่อนกล่าวขอบคุณ ในช่วงสงครามหล่อนไม่ได้เห็นความเอื้ออาทรต่อกันและกันมานานแล้ว หล่อนเดินไปตามทางของหล่อน ทางที่หล่อนก็ไม่รู้

ผู้หญิงชุดขาวย้ายมาอยู่ที่เบอร์ลินเมื่อสิบปีก่อน ไม่ใช่ไม่มีงานให้ทำที่เนเธอร์แลนด์ บ้านเกิด แต่เพราะความรัก! หล่อนตามนายทหารชาวเยอรมันคนหนึ่งมาที่นี่ ไม่นานก็พบว่า ตนเองไม่มีค่าสำหรับเขามากไปกว่าอาหารว่างจานหนึ่ง หล่อนรู้สึกเหมือนปลาในตู้ที่ไม่มีทางหนี ทว่าหล่อนไม่ต้องการกลับบ้านอย่างผู้แพ้

ผู้หญิงชุดขาวเป็นสาวบริกรที่กตัญญู เงินที่หล่อนหาได้ทุกอาทิตย์ ส่งกลับไปให้แม่ หล่อนอาศัยอยู่ที่บ้านเช่านอกเมืองกับเพื่อนสาว

ช่วงสุดท้ายของสงคราม ภัตตาคารถูกระเบิดทำลาย หล่อนจึงคิดว่าได้เวลากลับบ้านเสียที เก็บเงินได้ไม่มากเท่าที่คาดหวังตอนแรก แต่ก็ไม่น้อย เก็บมันไว้ในกระเป๋าเดินทางใบเล็ก

ก้าวเดินต่อไป คนมากเหลือเกิน หล่อนรู้สึกเหนื่อย หล่อนอยากกลับบ้าน

ห้าสิบกิโลเมตร ตลอดทางมีการทิ้งระเบิดลงมาเป็นระยะ ๆ เห็นแต่รถยนต์วิ่งออกจากเมืองหลวงพร้อมสัมภาระพะรุงพะรัง ผู้หญิงชุดขาวที่เดินออกจากเบอร์ลิน* คนหนึ่งเดินผ่านเขา สะดุดก้อนหินล้มลง ยื่นมือออกไปจุดหล่อนขึ้นมา ใบหน้ากร้านฝุ่นนั้นอยู่ในวัยปลายยี่สิบ หล่อนเอ่ยคำขอบคุณเป็นภาษาเยอรมันและเดินจากไป โชคดี พรอยโลห์! เขาเพิ่มพ้า เขาเห็นใจคนเหล่านั้น เมื่อเห็นว่าเบอร์ลินกำลังตกเป็นเป้าทิ้งระเบิดอย่างรุนแรง และชาติของตนกำลังแพ้สงคราม ใคร ๆ มีแต่อยากเดินทางออกไป ไม่ใช่กลับเข้ามา

เขาปลดเป้ใบใหญ่ที่สะพายหลังอยู่ลง ภายในเป้มีเสื้อผ้าสองสามชุด มีดสั้นๆ ไรฟ์บอย ในกล่องสีแดงขอบส้ม และแผนที่ หยิบกระดิกน้ำออกมาเติม เมื่อสิ้นกระหายเขาก็เดินทางต่อ ได้ยินเสียงบางอย่างดังมาจากด้านหลัง เสียงนั้นดังขึ้นเรื่อย ๆ เขาหันกลับไปดูเบื้องหลัง ตาเบิกกว้าง

หล่อนสะดุดล้มอีกครั้งเมื่อถึงโรงงานร้างแห่งหนึ่ง

ชายเจ้าของโรงงานบอก “พักที่นี่ก็ได้”

กลิ่นของโรงงานที่หล่อนพักทำให้นึกถึงภาพเก่า ๆ หล่อนหลับเป็นตายด้วยความเหนื่อยและหิว เมื่อตื่นขึ้นหล่อนพบว่ากระเป๋าเดินทางคู่ชีพหายไป ชายเจ้าของโรงงานก็หายไปด้วย

หล่อนเดินทางต่อไป เห็นทหารโซเวียตมากมาย หล่อนวิ่งหนีได้ไม่กี่ก้าว ทหารนายหนึ่งก็ประชิดตัว หล่อนรู้สึกถึงสัมผัสจากมือหยาบกร้านนั้น

หล่อนร้อง “ฉันไม่ใช่คนเยอรมัน”

อีกฝ่ายหัวเราะ “ผมก็ไม่ใช่คนเยอรมันเหมือนกัน”

ทุกครั้งที่หล่อนไม่สบาย แม่สอนให้หล่อนนึกถึงภาพความทรงจำที่สวยงามในอดีต

ตอนนี้หล่อนนึกถึงต้นไม้ที่มีดอกเต็มต้น การว่ายน้ำในฤดูร้อนที่ทะเลสาบ การปีนขึ้นไปดูดวงดาวยามค่ำคืน กลิ่นดอกไม้ป่า

หล่อนไม่ได้ร้องไห้ หล่อนเดินทางต่อไป

หล่อนสะดุดและล้มลง

ไม่มีมือใครยื่นมาให้ หล่อนลุกขึ้นมา

หล่อนเดินทางต่อไป

กลางกลุ่มเมฆที่คลี่ตัวออกอย่างเนือยหน่า ปรากฏเงาดำเล็กหลายสิบจุดที่ ขยายใหญ่ขึ้นพร้อมกับเสียงครางหึ่งคล้ายแมลงหวี่ เมื่อฝูง ‘แมลงหวี่’ โบกบิน เข้ามาใกล้ สายตาเขาก็เห็นภาพชัดเจนขึ้นของฝูงเครื่องบินรบหลายร้อยลำที่กระจาย เติมแน่นฟ้า เขาไม่เคยเห็นเครื่องบินรบมากมายเช่นนี้ในเวลาเดียวกันมาก่อน ทั้ง สปีดไฟร์ พี-51 พี-38 บี-17 บี-24 บี-29 แลงคาสเตอร์ ฮาลีแฟกซ์ แข่งกัน แผลเสียงคำรามอย่างไม่มีเกรงใคร แผ่กว้างดุจเมฆดำที่เคลื่อนเข้าโอบคลุมท้องฟ้า ยามฝนตั้งเค้า

พลันฝนเหล็กก็โปรยปรายลงมาทีละเม็ด แต่ไม่ขาดสาย วูบแล้ววูบเล่า แผ่นดินสั่นสะเทือนด้วยแรงอัดมหาศาล ส่งเสียงดังกัมปนาทไปทั่วเมืองที่ใกล้สิ้นใจ นัยน์ตาของเขาเหมือนไม่มีวิญญาณและความรู้สึก เหยยเมยและซาชิน ไม่ต่างจาก ความรู้สึกของชาวเมืองที่มองดูเพลิงพยัคโหมผลาญอาคารอย่างคึกคะนอง จน กระทั่งมันเหนือยอ่อนไปเอง

หลังจากสงครามดำเนินมาอย่างเนือยอ่อนถึงหกปี ทำสิบหกประเทศเข้าร่วม สงคราม ทหารหาญผู้สละชีวิตรวมแปดสิบห้าล้านนาย สูญชีวิตมนุษย์หลายสิบล้านคน เทพเจ้าแห่งสงครามก็ถึงวาระสุดท้าย ทหาระเบิดที่ถูกส่งลงมาจากฟ้าตั้งแต่ปี 2482 ถึงปีสุดท้ายของสงครามสูงกว่าครึ่งล้านตัน พลเรือนเยอรมันกว่าสามล้านคนถูกสังหารชีวิต

ฝนเหล็กอีกหลายเม็ดตกลงมาล้มผัวสวาคาโรนิโคไลเคอร์ช ดึกที่เก่าแก่ที่สุด ของเบอร์ลินและอาคารใกล้เคียงพินาศ นักบินขับวนอีกรอบ ระเบิดกลุ่มสุดท้าย ลอยละลือลงไปยังเป้าหมายเบื้องล่าง ส่วนหนึ่งของประตูชัยบนเนินเดนิค ที่สร้างขึ้นเพื่อฉลองชัยชนะกองทัพแห่งปรัสเซียในปี พ.ศ. 2331 ก็ทลายลงเป็นกองหิน ประติมากรรมรูปรถม้าศึกบนยอดโค้งสุดปรีราวและร่วงลงพื้น ทั้งซากอาคาร ส่วนที่ไม่ถูกระเบิดอย่างเฉียดตาย เมื่อช่องบรรจุลูกระเบิดว่างเปล่า นักบินก็เบิน พาหนะแห่งความตายกลับไปสู่ที่มั่นจากมา

รุจน์ลุกขึ้นเดินทางต่อ ลัดเลาะไปตามซากอาคาร ผ่านถนนที่เป็นหลุมบ่อ จากแรงระเบิด เมื่อถึงดงคัสธานี ก็แลเห็นบ้านสองชั้นสีขาวได้ร่มไม้ใหญ่ ในฤดู ใบไม้ผลิจะเห็นดอกโครดัสสะพรั่ง ลมอ่อน ๆ โขยมาตลอดเวลา ไม่คล้ายห้วงเวลา แห่งสงคราม นี่เป็นเขตบ้านของคาร์मारอฟ เพื่อนชาวรัสเซีย บ้านเช่าของรุจน์ อยู่ห่างจากที่นี่ไม่กี่สิบก้าว เขาแวะบ้านของคาร์मारอฟก่อน

เมื่อเขามาเยอรมนีในปี 2478 นั้น รุจน์ใช้ชีวิตอยู่กับครอบครัวของคาร์मारอฟในช่วง ปีแรก พ่อเป็นผู้ฝึกฝนเขาแก่ครอบครัวนี้เอง เพื่อที่เขาจะได้เรียนภาษาต่าง ๆ

อย่างต่อเนื่อง ทั้งเยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส และรัสเซีย ครอบครัวคาร์मारอฟมี สองชีวิต สามเป็นทูตชาวรัสเซียซึ่งภายหลังลี้ภัยในเยอรมนี ทั้งสองอยู่กินกันโดย ไม่ได้แต่งงาน

พ่อกับคาร์मारอฟเป็นเพื่อนเก่ากันมาตั้งแต่ทั้งสองเรียนหนังสือที่มอสโก คาร์मारอฟเป็นเจ้าของหน้าที่ทูตชาวรัสเซียที่ถูกส่งมาทำงานในเบอร์ลินตั้งแต่ปี 2474 และสร้างความประหลาดใจให้หลายคน เมื่อห้าปีต่อมาเขาขอลี้ภัยในเยอรมนี

ภรรยาของคาร์मारอฟชื่อ ไฮดี เป็นคนใจดี เคยเป็นครูโรงเรียน ใช้ชีวิต เรียบง่าย ไฮดีรักเขาเหมือนลูก เมื่อเขามาที่นี่ใหม่ ๆ หล่อนสอนภาษาต่าง ๆ แก่เขาอย่างขะมักเขม้น เขาไม่มีแม่ จึงรู้สึกผูกพันกับไฮดีเป็นพิเศษ

รุจน์เคาะประตูบ้าน ไม่นานหญิงวัยสี่สิบเศษคนหนึ่งก็เปิดประตูออกมา ใบหน้า นั้นสวยเรียบ ดวงตาทั้งคู่เข้ม ซ่อนแวววาว ผมสีน้ำตาล แข็งแรงตามแบบอย่าง ‘ผู้หญิงที่ดี’ เผ่าอารยันของท่านผู้นำ

ไฮดีมีสีหน้าแปลกใจเมื่อเห็นเขา

“รุจน์ เธอมาได้ยังไง? เธอไม่ไปกับพวกเจ้าหน้าที่ทูตหรือ?”

“ผมต้องกลับมาหาท่านทูตก่อน เกิดอะไรขึ้นที่นี่ตอนผมไม่อยู่?”

“ทหารโซเวียตเข้าล้อมเมืองมาตั้งแต่วันที่ 21 เราซ่อนตัวอยู่ตลอดเวลาใน ห้องใต้ดิน”

“สามีคุณล่ะ?”

“อยู่ข้างใน เข้ามาก่อนซีจ๊ะ ท่าทางเธอหิว ฉันมีอาหารเข้าเหลือ”

ขณะกินอาหารมื้อนั้น คาร์मारอฟเดินมาทักทายเขา ท่าทางเจ้าของบ้านอดิโรย เหมือนไม่ได้นอนมาหลายวัน

วลาดีมีร์ อิลไมวิก คาร์मारอฟ เป็นชายวัยราวห้าสิบ รักสนุก แต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าประณีตราดาแพงตลอดเวลา เป็นนักการทูตที่ได้ฉายา ‘เพลย์บอย’ ที่น่าแปลกก็คือ เพลย์บอยคนนี้รอบรู้ทุกอย่างในโลก ประวัติศาสตร์ ดาราศาสตร์ วิทยาศาสตร์ การเมือง พูดได้คล่องแคล่วหลายภาษา แม้อูภายนอกเขาน่าจะเป็น นักเที่ยวมากกว่านักการทูต

คาร์मारอฟเป็นทั้งอาจารย์และเพื่อน สอนเขาในวิชาที่ไม่มีสอนในโรงเรียน ตั้งแต่การจับผู้หญิง การเลือกซื้อเครื่องประดับให้สตรี การแต่งตัว หมากรุก ไปจนถึงมารยาทบนโต๊ะอาหาร คาร์मारอฟมักตามหาเขาเป็นเพื่อนเล่นหมากรุก เหมือนชาวรัสเซียจำนวนมาก คาร์मारอฟรักหมากรุกเป็นชีวิตจิตใจ แม้ทั้งสองจะ ค่อยกันคล้ายเพื่อน แต่รุจน์นับถือคาร์मारอฟเหมือนครู ชายรัสเซียเคยบอกว่า คนอย่างเขาน่าจะเรียนทหารมากกว่า แต่รุจน์ว่าเป็นความประสงค์ของพ่อที่

อยากให้เขาเรียนรัฐศาสตร์

เจ้าของบ้านคุยกับเขาเป็นภาษารัสเซีย “คุณไปไหนมา? ผมพยายามตามหาคุณมาสองวันแล้ว”

เขาอดหัวเราะไม่ได้ ในเวลาสงครามชายคนนี้นี้ยังมีอารมณ์ใส่น้ำหอม

“ผมไปส่งคนไทยที่ติดค้างลงใต้ที่บาดคาสไตร์ กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้จัดการ”

“ทุกอย่างเรียบร้อยดีหรือ?”

“พวกนั้นปลอดภัยดีครับ”

“แล้วคุณกลับมาเบอร์ลินอีกทำไม? ไม่มีประโยชน์อะไร ทำไมไม่กลับเมืองไทยไปเลย ที่นั่นอันตรายมาก”

“ผมยังเป็นห่วงคนที่เหลือ ยังไม่มีคำสั่งให้กลับเมืองไทย อีกอย่างเรามีเอกสิทธิ์ทางการทูต คงไม่เป็นไร ว่าแต่ว่าคุณตามหาผมทำไมครับ?”

“เราจะไปอูล์มคืนนี้ จะไปด้วยไหม? ไปบ้านป่าของไฮต์ก่อน แล้วจะออกไปสวีตเซอร์แลนด์”

ไฮต์เอ่ยแทรกเสียงขมิ้ม “เธอก็รู้ พวกรัสเซียมาถึงประตูบ้านแล้ว เขามีคำหัวเสียด้วย”

เขาเข้าใจความรู้สึกของครอบครัวนี้ รู้ว่าคาร์मारอฟกำลังเดือดร้อน เนื่องจากตั้งแต่ลี้ภัยในเยอรมนี ก็ถูกหมายหัวจากพวกรัสเซียมาโดยตลอด ตอนนั้นเยอรมนีกำลังแพ้สงคราม และกองทัพโซเวียตมาประชิดเมือง ชายรัสเซียผู้ลี้ภัยไม่มีทางอื่นนอกจากหนี

“ผมไม่ไปด้วย จะต้องกลับสถานทูตไทย”

“ถ้าเปลี่ยนใจมาหาเราได้นะ เราเดินทางคืนนี้สองทุ่ม”

“ขอบคุณครับ ถ้าโชคดี หลังสงครามผมจะไปหาพวกคุณที่สวีตเซอร์แลนด์”

ไฮต์ว่า “เธอรู้ว่าจะพบเราที่ไหนใช่ไหม?”

“ครับ ผมรู้ ผมยังจำป่าของคุณได้ครั้งที่ไปเมื่อเจ็ดปีก่อน ระวังตัวให้ดีครับ” ประโยคหลังเขาพูดกับคาร์मारอฟ

“แน่นอน ผมไม่ให้พวกนั้นสมหวังหรอก”

คนรัสเซียบอกเขาเป็นประโยคสุดท้าย “ระวังตัวด้วย รุจน์ สถานการณ์ที่นี่ตอนนี้อันตรายที่สุด”

เขายิ้ม “ไม่ต้องห่วง ผมเป็นคนต่างชาติ จะว่าไปแล้วก็ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับสงครามที่นี่ อีกอย่างเขาไม่ฆ่าพวกทูตกันไม่ใช่หรือ?”

อีกฝ่ายผินหัวเราะ “ผมก็หวังว่าเป็นอย่างนั้น”

รุจน์วิ่งไล่ไปตามอาคารปรักหักพัง เขาจำทางได้ดีแม้ว่าตอนนี้อาคารส่วนใหญ่จะกลายเป็นซากจากปืนใหญ่และระเบิดที่เครื่องบินสัมพันธมิตรโปรยลงมาทุกวัน ที่หัวถนนซากรถถังคันหนึ่งนอนตะแคงอยู่ รอยเบื่อนเลือดคละเคล้ากับรอยกระสุนปรากทั่วทุกมุม ที่ผนังหนึ่งมีรูปฉีกขาดของท่านผู้นำผู้ยิ่งใหญ่ บางส่วนของภาพกรังเลียด เสาธงนาซีหักขวาง ธงชาติเป็นริ้ว นาน ๆ ที่ก็ขยับไหวเพราะแรงลม

เขาเดินเข้าหาสายลม

ฟ้าเริ่มสลัวลงทุกที ลมพัดจัด ฝุ่นควันถูกพัดกระจายเข้าตาเขา หลับตาครู่หนึ่ง ก่อนก้าวเดินต่อไป เขาไปถึงสถานทูตไทยเวลาเย็น รู้สึกใจหายที่เห็นอาคารสถานทูตกลายเป็นซาก ส่วนหนึ่งของอาคารถูกระเบิดแซะแยกออกมา ก้าวเข้าไปอย่างเร่งร้อน ทุกสิ่งทุกอย่างในอาคารถูกรื้อหรือจัดกระจาย ไม่มีอะไรบ่งชี้ว่าที่นี่มีใครอาศัยอยู่

ปืนใหญ่อำรามดังสลับเสียงสัญญาณภัยทางอากาศ เขาคิดอย่างหดหู่ บางทีท่านทูตอาจอยู่ในระหว่างทางกลับเมืองไทยก็ได้ เขาคงเป็นคนไทยเพียงชีวิตเดียวที่ตกค้างอยู่ในแผ่นดินที่ระอุด้วยไฟสงคราม ความคิดนี้ทำให้เขารู้สึกหงอยเหงาอย่างยิ่ง

“รุจน์!”

น้ำเสียงที่เขาคุ้นเคยดังมาจากด้านหลัง หันขวับกลับไป แสงวับแวมจากเพลิงที่กำลังผลาญในเมืองสาตกะทบร่างชายผู้นั้น

“พี่ແหวง!” เขาอุทานอย่างดีใจ

ชายคนนั้นก็คือ แสวง คนรับใช้ของท่านทูตนั้นเอง เขาเดินไปหาคนคุ้นเคยเหมือนคนที่ลอยคอกกลางทะเลพลันพบเห็นขอนไม้ลอยมา

“ดีใจเหลือเกิน พี่ແหวงยังอยู่ที่นี้”

“เรายังอยู่ที่นี้กันครบ รุจน์ล่ะ?”

“ผมเพิ่งเดินทางกลับมาถึง คิดว่าคนที่นี้กลับเมืองไทยไปหมดแล้ว โชคดีที่พี่เรียกผมก่อน”

“คุณพระรู้ว่าคุณจะต้องกลับมา...”

“ท่านอยู่ที่ไหนครับพี่?”

“ซ่อนตัวอยู่ที่ชั้นใต้ดิน”

“คนอื่น ๆ ล่ะ? ปลอดภัยทุกคน?”

“ทุกคนปลอดภัยอยู่ในห้องใต้ดิน เข้ามาสิ คุณพระรอคุณมาหลายวันแล้ว เมื่อกี้ผมบังเอิญขึ้นมาดูว่า มีอะไรพอจะใช้เป็นพินทุงต้มได้ไหม พอดีเจอรุจน์...”

ชายทั้งสองเดินเข้าไปในห้องใต้ดิน ทั้งห้องอยู่ในสภาพรกรุงรังยับเยิน

ข้าวของถูกรื้อกระจัดกระจาย รูปภาพบนผนังถูกระชากลงมา หลายรูปกลายเป็น เป้าทดลองปืน รุกะสุนกระจายทั่วผนัง

พลตรี พระประศาสน์พิทยายุทธ นั่งอยู่ที่เก้าอี้ตัวเก่า ร่างท่านห่อหมกและ ดูคล้ำลงไปมาก แ้มตอบลง นงเยาว์ บุตรสาวของท่านทูตหนึ่งที่มุมห้อง ขำระชากร สถานทูตสองคนคือ สว่างกับสมจริงนั่งนั่งราวกับไร้ชีวิต ที่อีกมุมหนึ่งของห้อง หญิงสาววัยยี่สิบกว่าคนหนึ่งเอนกายพิงผนังมองเขาเงิบ ๆ หล่อนเป็นข้าราชการ สถานทูตชื่อ ซารี พิระสงคราม มาเริ่มทำงานที่สถานทูตไทยในเบอร์ลินเมื่อ สองปีก่อน แต่พวกเขาไม่สนิทกัน เขารู้เพียงว่าพ่อของหล่อนกับพ่อของเขาคือ เพื่อนกันมาก่อน สีหน้าของหล่อนเงิบขมริม ซ่อนความรู้สึกทุกอย่างภายในมิติจิต

กลิ่นเหม็นอบอวลทั่วห้องใต้ดินที่สว่างด้วยเทียนไขเพียงเล่มเดียว ไม่มี น้ำประปา ไม่มีไฟฟ้า เพราะสถานีน้ำและโรงไฟฟ้าถูกทำลายลงหมดแล้ว ชายหนุ่ม ทักทายเพื่อนเจ้าหน้าที่ทุกคน สีหน้าคนในห้องดีขึ้น

ท่านทูตเอ่ยขึ้นอย่างยินดี “อ้อ! รุจน์ คุณกลับมาแล้ว”

“พวกท่านปลอดภัยดีหรือครับ? เกิดอะไรขึ้นที่นี่? ทำไมถึงเป็นอย่างนี้?”

“พวกทหารรัสเซียมารื้อของที่นี่นะซี แต่ไม่เป็นไร พวกเราปลอดภัย”

“หลวงรณยุทธเล่าครับ?” เขาถามถึงทูตทหารอีกท่านหนึ่ง

“ไม่รู้ชะตากรรมเหมือนกัน เขาติดอยู่อีกด้านหนึ่งของเมือง แสงไปดูมา เมื่อวานนี้ บ้านของเขาถูกระเบิดถล่มหมด”

“โอ...” เขาคราง

“เราก็คงได้แต่หวังว่า เขาไม่ได้อยู่ที่นั่นตอนระเบิดลง”

ใบหน้าชายคนหนึ่งผุดขึ้นในใจ หน้าตาดี ไว้หนวด กิริยาผึ่งผายสมเป็นทหาร แม้เติบโตในต่างจังหวัด แต่หลวงรณยุทธสงครามก็ก้าวหน้าในอาชีพทหารค่อนข้างเร็ว เป็นทูตทหารประจำเบอร์ลิน ถูกย้ายมาที่นี่พร้อมซารีเมื่อสองปีก่อน เมื่อนึกถึง สภาพเบอร์ลินที่ถูกถล่มอย่างหนัก เขาอยากเชื่อว่าป้านี้หลวงรณยุทธสงคราม น่าจะเสียชีวิตจากการโจมตีของฝ่ายสัมพันธมิตรเสียแล้ว

ท่านทูตกล่าว “เล่าเรื่องของคุณดีกว่า พวกคนไทยที่คุณไปส่งเป็นยังงี้?”

“ปลอดภัยครับ รถไฟไปราบรื่นดี จนถึงสตูดการ์ต มีเครื่องบินไปทิ้งระเบิด เราต้องดับไฟพรางตัวหมดทั้งขบวน โดนยิงพักนึง แต่ไม่เป็นไร ผมโดยสารรถไฟ กลับมา แต่ไม่ถึงเพราะถูกโจมตีอีก และต้องเดินเท้ากลับ”

“แล้วคุณมาถึงนี้ได้ยังไง ทหารโซเวียตเต็มเมืองอย่างนี้?”

“ก็ค่อย ๆ หลบ ๆ หลีก ๆ มา อาศัยที่จำทางลัดได้ ผมแวะบ้านคาร์मारอฟ ก่อนมาที่นี่”

“เรากำลังเป็นห่วง ตอนที่รุจน์ไม่อยู่ ที่นี้ถูกถล่มทุกวัน”

พระประศาสน์พิทยายุทธมีแววเหน็ดเหนื่อยอย่างเห็นได้ชัด

“ทุกอย่างที่นี้กำลังสับสนสุดขีด ทหารโซเวียตยึดเบอร์ลินไว้ได้เกือบหมดแล้ว แต่ยังมีพวกนาซีที่ยังไม่ยอมแพ้ยังคงอยู่ คิดว่าอีกไม่กี่วันคงสงบ ถึงตอนนั้น ฝ่ายสัมพันธมิตรคงชำระบัญชีกันกับฝ่ายอักษะ แม้เราจะเป็นคนเอเชีย ก็ไม่ได้รับ ประกันความปลอดภัยอะไร เพราะประเทศของเราไปประกาศสงครามกับฝ่ายที่ ชนะเสียแล้ว เราอาจจะถูกควบคุมตัวก็ได้”

“คงไม่เป็นไรหรอกท่าน เรามีเอกสิทธิ์ทางการทูต”

“ในเวลาน่าอย่างนี้ เอกสิทธิ์อะไรก็ช่วยไม่ได้ ไม่งั้นพวกทหารโซเวียตจะกล้า เข้ามาเพ่นพ่านทำลายข้าวของในนี้หรือ สองวันมาแล้วที่พวกมันบุกเข้ามาในสถานทูต กวาดอาหารไปเกือบเกลี้ยง วิหยาสูสารทุกอย่างถูกพวกมันทำลายหมด”

ท่านใช้มือขวามือจับทั้งสอง รุจน์รู้ว่าแม้ท่านเป็นทหาร แต่เกลียดสงคราม

“เราจะทำอะไรต่อไปดีครับ?”

“ก็ต้องรอ เพราะโซเวียตคงกวาดล้างเยอรมันอีกหลายวัน กว่าทุกอย่าง จะเรียบร้อย”

ประโยคสุดท้ายยังไม่ทันพูดจบ ก็ปรากฏเสียงดังโครมคราม ประตูชั้นใต้ดิน ถูกถีบออกอย่างแรง สายตาทุกคนจับที่ประตู แสงไฟหลายลำฉายกวาดดูบวบ เงามุ่งก่ายาลิบกว่าเงาถลันเข้ามา ทุกคนมีอาวุธครบมือ หน้าตาตึงตัง คนเหล่านั้น สวมเครื่องแบบทหารโซเวียต เงามุ่งผู้บุกรุกพาตนบนผนังแลดูทะมัดทะเมาะเหมือนผืนผ้า

ท่านทูตมองปืนกลที่จ่อคนในห้องเงิบ ๆ เป็นครั้งที่สามในรอบสองวันที่ ผู้ชนะสงครามยามาใจบุกเข้าไปในสถานที่ต่าง ๆ อย่างคึกคะนอง

“มันจะเอาอะไรอีกวะ? เทียวก่อนก็กวาดของไปหมด...” แสงพึมพำ

“พวกเอ็งเป็นใครวะ มากระจุยอยู่ในรูนี้?” ผู้บุกรุกทวาดเป็นภาษารัสเซีย

รุจน์ตอบกลับเป็นภาษารัสเซียเช่นกัน “พวกเราเป็นคนของสถานทูต”

“สถานทูตอะไร?”

“สถานทูตประเทศไทย”

คนถืออาวุธว่า “ประเทศไทย? อะโฮ! มันอยู่ตรงไหนของโลกใบน้อย ๆ นี่ล่ะโว้ย?...” มันถามเพื่อน “...เคยได้ยินชื่อนี้รึเปล่า?”

เพื่อนตอบ “ไม่เคยวะ”

รุจน์ยื่นหนังสือเดินทางของเขาให้ทหารโซเวียตนายนั้นดู อธิบายอีกครั้งว่า พวกเขาเป็นคนของสถานทูตไทย นายทหารนายนั้นเดินตรงไปหาคนที่เห็นหัวหน้า กลุ่ม ทหารทั้งสองคุยกันไม่กี่ประโยค นายทหารหัวหน้าหรีตามองคนทั้งหมดใน

ห้องใต้ดินอย่างไม่แสดงอารมณ์ และโบกมือให้พวกที่รื้อของอย่างวุ่นวายกลับออกไป ไม่นานทหารโซเวียตทั้งหมดก็ย้ายจากไป

ท่านทูตสายศิระอย่างเบื่อน่าย “เที่ยวที่สามแล้วที่พวกทหารโซเวียตมาชนข้าวของเราไป ถ้าใช้ไม่ได้ก็ทำลายทิ้งเสียงั้น ไม่รู้ตายอดตายอยากมาจากไหน?”

“ท่านนอนพักเอาแรงก่อนเถอะครับ ท่านคงเหนื่อยมาก”

ท่านมองเขาอย่างปราณี “คุณเองก็เหน็ดเหนื่อยมาหลายวัน พักก่อนเถอะ”

“ผมยังไม่ว่าง ท่านครับ ถ้าเราผ่านช่วงนี้ไปได้ คงต้องกลับเมืองไทยแล้วใช่ไหมครับ?”

“ผมยังไม่รู้เลย ไม่มีคำสั่งมาจากเมืองไทย”

เขาอาจเป็นคนเดียวที่นี่ที่เข้าใจท่านอย่างลึกซึ้ง เขาและท่านมีสิ่งหนึ่งที่คล้ายกัน ต่างต้องจากแผ่นดินบ้านเกิดมาที่นี่โดยไม่รู้อนาคต ตั้งแต่พ่อตายชีวิตของเขาไม่เหมือนเดิม เช่นกันท่านทูตเคยเป็นนายทหารที่มีชื่อเสียงและบทบาททางการเมืองอย่างสูงในเมืองไทย มีเกียรติยศ อำนาจ ชื่อเสียง ทำหน้าที่สุดท้ายถูกย้ายมาดำรงตำแหน่งอัครราชทูตไทยประจำเบอร์ลิน ไกลจากบ้านเกิดครึ่งโลก

ส่วนเขามาที่นี่เพราะพ่อ จ่ายราคาความทะเยอทะยานของพ่อด้วยการพลัดพรากจากเมืองไทยมาอยู่ที่นี่หลายปี

เขามาใช้ชีวิตที่นี่นานเกินไปแล้วหรือไม่---ไม่ใช่คำถาม คำถามคือเขาจะกลับไปใช้ชีวิตในเมืองไทยต่อไปได้หรือไม่ต่างหาก หลังเรียนจบ เขาไม่ได้กลับเมืองไทยความจริงตั้งแต่พ่อตาย เขาก็ไม่คิดจะกลับบ้านเกิด เมื่อท่านทูตชวนเขามาทำงานที่สถานทูตไทยในกรุงเบอร์ลิน เขารับปากทันที

ความคิดของเขาสะดุดเมื่อได้ยินเสียงเคาะประตูดังขึ้นหนึ่งครั้ง เขาหันขวับไปที่ประตู และเดินไปเปิด ร่างหนึ่งในชุดพลเรือนยืนอยู่ตรงนั้น สายตาทุกคนจับที่ร่างซึ่งกำลังก้าวเข้ามา

ชายผู้นั้นอ่อนแอเป็นภาษารัสเซีย “ที่นี่คือสถานทูตไทยใช่ไหม?”

“ใช่ครับ” รุจน์ตอบ

“คนไหนคือ รุจน์ รุจิเรช?” ชายผู้นั้นอ่อนแอชื่อของเขาไม่ชัด

“ผมเอง”

ทหารโซเวียตนายนั้นมองหน้าเขาสลับกับรูปถ่ายในมือ ในที่สุดก็เก็บรูปถ่ายใบนั้นใส่กระเป๋าเสื้อ “ผมเป็นคนนำสารจากมอสโก ได้รับคำสั่งให้ส่งข่าวถึงคุณด้วยตัวเอง ผมไปหาคุณที่บ้านแต่ไม่พบ จึงมาที่นี่”

เขารู้สึกประหลาดใจ “หาผม? ทำไม? ข่าวอะไร? จากไหน?” เขาถามทีเดียวสี่คำถาม

“ใช่! หาคุณ! ผมมีข่าวจากนายพันเอก นิโคไล เชคอฟ!”

พระประศาสน์พิทยายุทธอุทาน “นิโคไล เชคอฟ!”

รุจน์มีสีหน้ามึนงง เขาไม่ทันถามว่าคนที่กล่าวถึงคือใคร คนส่งข่าวก็พูดต่อ “ท่านรู้แล้วว่าคุณจะถาม ท่านเป็นเพื่อนพ่อคุณ”

“เขาจะพบผมทำไม?”

“ผมไม่ทราบ ท่านฝากข่าวมาว่า ตอนนี้สถานการณ์ที่นั่นอันตรายอย่างยิ่ง เบอร์ลินกำลังจะแตกในวันสองวันนี้อยู่แล้ว ท่านต้องการพบคุณ มีข่าวเกี่ยวกับพ่อคุณที่จะบอกคุณด้วยตัวเอง ขอให้คุณอยู่ที่นี้ อย่าเพิ่งไปไหน วันพรุ่งนี้ท่านจะเดินทางมาถึง ผมมีหน้าที่รับคุณไปพบท่าน”

“แต่...”

“ผมจะรับคุณไปหาท่านตอนเจ็ดนาฬิกาตรง”

“แต่...”

“ผมไม่รู้อะไรมากไปกว่านี้ คืนนี้ผมจะนอนรออยู่ข้างนอก” ว่าแล้วคนส่งข่าวจากมอสโกก็เดินออกไป

รุจน์มองหน้าทุกคน ท่านทูตก็มีสีหน้าสงสัยเช่นกัน นัยน์ตาเป็นประกาย ส่วน ชารี พีระสงคราม มองเหตุการณ์เฉยๆ ไม่พูดอะไร

“เมื่อที่ท่านอุทานชื่อ นิโคไล เชคอฟ ท่านรู้จักเขาหรือครับ?”

“เขาเป็นเพื่อนพ่อคุณ ผมไม่ได้รู้จักเขาเป็นการส่วนตัว แต่เคยได้ยินเรื่องของเขามานับ”

“เบลล์! เขาจะพบผมทำไม พ่อผมก็ตายไปนานแล้ว”

“ผมไม่รู้ อาจเป็นอย่างที่คนส่งข่าวว่าได้ เขาอาจมีข่าวอะไรเกี่ยวกับพ่อคุณที่จะบอกคุณ บางทีเขาอาจรู้ว่าคุณติดกับอยู่ในเบอร์ลิน เลยอยากช่วยลูกของเพื่อนเก่า หรืออาจมีเรื่องอะไรต้องพบคุณก็ได้ เราคงไม่รู้นักว่าคุณจะไปพบเขา”

“แล้วผมควรไปพบเขาหรือไม่ครับ?”

“ผมคิดว่าคุณไม่มีทางเลือกนะรุจน์” ท่านทูตเดินไปนั่งที่เก้าอี้

“เล่าให้ผมฟังเกี่ยวกับ นิโคไล เชคอฟ คนนี้ได้ไหมครับ?”

“นิโคไลเป็นนายทหารโซเวียต อายุมากกว่าพ่อคุณสักห้าหกปี เป็นเพื่อนชาวรัสเซียที่สนิทสนมกับคนไทยหลายคน ราว ๆ สามสิบปีก่อน มีคนไทยหลายคนไปเรียนทหารที่โซเวียต มีพ่อของคุณ พันตรี หลวงพีระสงคราม สองคนนั้นไปเรียนทหารบกที่โซเวียตในราวปี 2457 หรือ ‘58 นี่แหละ พ่อคุณเรียนเก่ง สอบได้ที่หนึ่งในชั้นเสมอ เมื่อจบทหารแล้วได้ไปเรียนต่อที่มอสโก เขาจึงสนิทกับนายทหารรัสเซียหลายคน โดยเฉพาะนิโคไลซึ่งเป็นนายทหารรุ่นพี่ของเขา”

“ช่วงเวลานั้นมีคนไทยไปศึกษาต่อต่างประเทศมาก พวกเขาพบเห็นสิ่งใหม่ ๆ และนำกลับไปที่เมืองไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวความคิดทางด้านสังคมและระบอบการปกครอง ซึ่งแบ่งออกเป็นสองแนวทางและไม่มีในเมืองไทยทั้งคู่ นั่นคือระบอบประชาธิปไตยกับสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ ที่มีแห่งเดียวในโลกในตอนนั้นคือที่โซเวียต ช่วงนั้นเป็นเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่งไม่นาน คนไทยจำนวนหนึ่งรับความคิดก้าวหน้าจากตะวันตกเรื่องระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา เช่น กลุ่มที่ภายหลังกลายเป็น คณะราษฎร ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งรับแนวคิดแบบสังคมนิยมมาจากโซเวียต เช่น พ่อของคุณ เป็นต้น เพียงแต่ว่ากลุ่มปัญญาชนไทยที่รับความคิดแบบ มาร์กซ-เลนิน เป็นกลุ่มเล็กมาก เมื่อเทียบกับพวกที่ได้รับอิทธิพลมาจากพรรคคอมมิวนิสต์จีน จึงดูเหมือนไม่ค่อยมีบทบาทอะไร

“ตัวผมเองมีโอกาสทำงานกับพ่อของคุณและเพื่อนทหารรุ่นเขา ผมเป็นรุ่นพี่ของพวกเขาสองสัปดาห์ นายทหารรุ่นน้องกลุ่มนั้นนอกจากพ่อคุณแล้ว ก็มีพันตรี หลวงพิระสงคราม...”

ท่านเหลือบไปมองชาร์ที่มุมห้องแวบหนึ่ง “...ก็คือพ่อของชาร์ นอกจากนี้ก็มีพันตรี หลวงพิจิตรยุทธศิลป์ พันตรี หลวงประยุทธสงคราม พันตรี หลวงพ่ายพิทักษ์ คนหลังนี้เรียนที่จีน มาจากครอบครัวจีน หลายคนในนี้คุณคงเคยได้ยินชื่อ เพราะภายหลังมีบทบาททางการเมืองทั้งสิ้น

“เมื่อจบหลักสูตรที่เมืองไทยแล้ว นายทหารรุ่นนี้หลายคนรับราชการทหารตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ ในขณะที่พวกเราบางคนมีโอกาสมาเรียนทหารต่อที่ยุโรปนี่ ช่วงนั้นทางราชการมักส่งนักเรียนนายร้อยทหารบกที่เรียนดีไปเมืองนอก ตอนนั้นผมเป็นนายร้อยชั้นประถม ได้ทุนมาเรียนต่อนายร้อยที่เยอรมนี เรียนเกือบจบแล้ว ก็พอดีเกิดสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ผมเลยต้องไปเรียนต่อที่สวิตเซอร์แลนด์ ได้ยศร้อยตรี แล้วถูกบรรจุเข้ากองบังคับการทหารอากาศไทยในสงครามโลก ตอนนั้นกองทัพอากาศไทยต้องการนายทหารที่รู้ภาษาต่างประเทศมาก...”

ท่านทูตนิ่งนึกถึงความหลัง “...จำได้ว่านายทหารที่มาเรียนที่เยอรมนีรุ่นก่อนหน้านั้นสองสามปี ก็มีพระยาพลพลพยุหเสนา ซึ่งต่อมากายหลังได้เป็นนายกราชยามคนที่สอง ท่านไปเรียนที่ไกรสรสิทธิ์เตอร์เฟลเด แล้วไปต่อที่เมืองเม็ตซ์ สร้างชื่อให้คนไทย เพราะทำคะแนนดีมาก จนได้รับแต่งตั้งเป็นนายร้อยตรีกองทัพอเยอรมนี นอกจากนี้ยังมีพระยาทรงสุรเดช พระยาศรีสิทธิสงคราม พระยาทรงฯ ลี้ภัยการเมืองที่อินโดจีนเมื่อเจ็ดปีก่อน ส่วนเพื่อนรุ่นพี่อีกคนคือ พระยาศรีสิทธิสงคราม ก็ตายไปในการรบครั้งกบฏบวรเดช...”

คนเล่าถอนใจยาวอย่างสะทกสะท้าน “เรื่องส่วนนี้ถ้ามีเวลา จะเล่าให้ฟัง

ทีหลัง กลับเข้าเรื่องของพ่อคุณ หลังจากที่เขาเรียนจบทั้งด้านทหารและรัฐศาสตร์จากมอสโก ก็กลับมาทำงานในเมืองไทย เมื่อมีการปฏิวัติในปี 2475 เขาก็เข้าร่วมกับเรา ผมทำงานด้วยกันกับพวกเขามาหลายปีจนเข้าใจนิสัยพวกเขาดี ในบรรดาเพื่อนร่วมรุ่น หลวงพิระฉลาดแหลมคมที่สุด หลวงพิจิตรเป็นคนเยือกเย็น สุขุม ต่างกับพ่อคุณซึ่งเป็นคนอารมณ์อ่อนไหวไปบ้าง”

รุจน์พึมพำ “หรือครับ?”

“ใช่ พ่อคุณเป็นคนอ่อนไหว ทั้ง ๆ ที่เป็นทหารใหญ่”

“จะว่าไปแล้วผมเองก็ไม่รู้จักพ่อผมเท่าไร...”

ชายทั้งสองเงยไปครุ่นหนึ่ง เขากวาดตามองคนในห้อง เจ้าหน้าที่สถานทูตหลับกันหมดแล้วด้วยความอ่อนเพลีย ชาร์ พิศสงคราม เอนร่างที่มุมห้อง แสงนั่งหลับทง เหลือพวกเขาสองคนที่คุยกันท่ามกลางแสงเทียนนับแวม ดึกสงัดทั้งเมืองตกอยู่ในความมืดมิด เสียงปืนระหว่างทหารเยอรมันที่เหลือกับทหารโซเวียตดังเป็นระยะ ๆ บางครั้งดังร่วนเหมือนเสียงจุดปะทัดในเทศกาลรื่นเริง บางคราแผ่วเบาเหมือนเสียงข้าวปะทุ ทุกนาที่ที่ผ่านไป มีคนตายเพราะการยึดเบอร์ลินครั้งนี้

พระประศาสน์พิทยายุทธเปรยเบา ๆ “คงยิ่งกันทั้งคืน พวกนาซีที่เหลือยังไม่ยอมแพ้ ช่างเหมือนตอนพม่าบุกมาเผาอยุธยาในคราวเสียกรุงครั้งที่สองเสียจริง...” ประโยคหลังท่านทูตพึมพำอยู่ในลำคอ

“...หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ่อของคุณไม่ได้รับตำแหน่งใด ๆ ทางการเมือง หลายคนในคณะผู้ก่อการก็ชอบที่จะให้เป็นเช่นนั้น เนื่องจากพวกเขาเห็นว่าพ่อคุณมีแนวความคิดที่ออกจะเป็นสังคมนิยมไปหน่อย ซึ่งเป็นของใหม่ในตอนนั้น หลายคนเชื่อว่าเขาไปรับแนวคิดแบบนี้มาจากโซเวียตที่เขาไปใช้ชีวิตมาหลายปี ซึ่งน่าจะจริง สังคมนิยมอยู่ในความคิดของเขามาตั้งแต่เด็ก เขามีพื้นฐานเป็นคนยากจน รุจน์ พ่อของคุณที่ผมรู้จักเป็นคนหนึ่งที่รักความยุติธรรม เป็นคนเจียม ๆ แต่หลายคราวก็บ้าระห่ำเหมือนกัน ผมรู้ว่าเขาชกต่อยกับอันธพาลหลายคนจนเลือดตกยางออก เพียงเพราะพวกมันพุดจาซ่มชู้คนยากจนเท่านั้น

“ตอนที่เขาไปเรียนทหารที่นั่น แม้โซเวียตยังไม่ปฏิวัติใหญ่ แต่กระแสสังคมนิยมระบาดไปทั่ว พวกบอลเชวิกยึดอำนาจได้สำเร็จในช่วงที่พวกเขากำลังเรียนทหาร นั่นคือปี 2460 ปีสุดท้ายของสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง เป็นปีที่เต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง ปีเดียวปฏิวัติสองครั้ง ผลก็คือรัสเซียกลายเป็นคอมมิวนิสต์...”

ท่านหนึ่งไปครุ่นหนึ่ง “...คุณก็รู้ การปฏิวัติโดยมวลชนครั้งนั้นเป็นเหตุการณ์ที่

ไม่มีการเตรียมการมาก่อน มันเกิดขึ้นเพราะถึงเวลาสุกงอมของมันเอง นายทหารรัสเซียเพื่อนของพ่อคุณหลายคนก็เข้าร่วมกับการปฏิวัติครั้งนั้นด้วย...”

การปฏิวัติในรัสเซียครั้งแรกในปีนั้นเกิดขึ้นในเดือนกุมภาพันธ์ เมื่อมวลชนชาวนาและกรรมกรหมดความอดทนต่อสภาพอดอยากและความแตกต่างระหว่างชนชั้น พวกกันลุกฮือขึ้นเดินขบวนกลางถนนในเมืองเปโตรกราด ทหารแห่งรัฐถูกสั่งให้ยิงผู้ชุมนุม แต่ผู้ถืออาวุธกลับเข้าร่วมเดินขบวนเสียเอง เวลานั้นชาร์นิโคลาสทรงประทับอยู่ ณ แนวหน้า บัญชาการรบกับเยอรมนี พระองค์เสด็จกลับเมืองหลวงทันทีที่ทรงทราบข่าว แต่ขบวนรถไฟของชาร์นิถูกคนงานรถไฟสั่งให้หยุด เมื่อวันนั้นพระองค์จึงทรงตระหนักว่าอำนาจในพระหัตถ์นั้นสิ้นสุดลงแล้ว ทรงไม่มีทางเลือกอื่นใดนอกจากสละราชสมบัติ

ขณะเกิดการปฏิวัติในเดือนกุมภาพันธ์ เลนิน หัวหน้าของพวกบอลเชวิคยังลี้ภัยอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์ อันเป็นผลจากการต่อต้านรัฐ ทันทีที่ทราบข่าว เลนินซึ่งได้รับการสนับสนุนมากจากพวกกรรมกรรัสเซีย พยายามเดินทางเข้ารัสเซีย แต่การเดินทางเข้ามาในช่วงสงครามโลกครั้งที่หนึ่งเต็มไปด้วยอุปสรรค ในที่สุดพวกเยอรมันก็เป็นผู้ส่งเขาเข้าไปในรัสเซียเอง โดยซ่อนเขาในรถไฟขบวนหนึ่ง เพราะเชื่อว่าเลนินจะช่วยทำให้รัสเซียปั่นป่วนหนักขึ้นไปอีก จนอาจต้องถอนตัวออกจากสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และเปิดโอกาสให้เยอรมนีชนะสงคราม

ในเดือนตุลาคมปีนั้น เลนินกับพวกบอลเชวิคก็ปฏิวัติอีกครั้ง คราวนี้เป็นที่ยึดอำนาจโดยวางแผนอย่างรอบคอบ จัดกำลังนำโดยหรือตสกี เข้ายึดสถานที่สำคัญในเมือง พวกบอลเชวิคยึดพระราชวังฤดูหนาว สถานที่ทำการรัฐบาลและจุดยุทธศาสตร์อื่น ๆ การปฏิวัติสำเร็จเพราะได้รับการสนับสนุนจากพวกกรรมกร โดยเฉพาะพวกที่อยู่ในเมืองเปโตรกราดและมอสโก บอลเชวิคขึ้นครองอำนาจ มีการประชุมสภาครั้งแรกหนึ่ง หลังจากนั้นสภาก็ปิดลงอย่างถาวร

ช่วงสี่ปีต่อมาสหภาพโซเวียตตกอยู่ในวังวนของสงครามกลางเมืองระหว่างฝ่ายแดง คือพวกสังคมนิยมบอลเชวิค กับฝ่ายขาว อันประกอบด้วยฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับระบอบเลนิน และฝ่ายตะวันตกเช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส อเมริกาไปแลนด์ ญี่ปุ่น ซึ่งหวาดกลัวว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ที่เพิ่งเกิดขึ้นจะแผ่ขยายไปทั่วโลก

สงครามกลางเมืองทำให้โซเวียตอ่อนเปลี้ย ผู้คนล้มตายราวไปไม่ร่ว ท้ายที่สุดฝ่ายขาวก็พ่ายแพ้

เสียงท่นทุตกระทบโสตเขาอีกครั้ง “สำหรับประเทศไทยเรา พวกคอมมิวนิสต์ก็มีบทบาทในสยามมานานตั้งแต่ก่อนปีเปลี่ยนแปลงการปกครอง พวกนั้นส่วนใหญ่

เป็นคนจีนในสยาม มีการตีพิมพ์เอกสารเกี่ยวกับบอลเชวิค มีอั้งยี่หรือสมาคมลับหลายแห่งที่เกี่ยวข้อง กิจกรรมต่าง ๆ ของพวกนั้นอยู่ในสายตาของรัฐมาโดยตลอด ช่วงหลายปีนั้นมีการจับกุมและเนรเทศพวกคอมมิวนิสต์จีนสยามออกไปไม่น้อย แต่ที่เข้ามาใหม่ก็มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากที่ก๊กมินตั๋งในจีนปราบพวกคอมมิวนิสต์อย่างหนัก พวกแกนนำเหล่านั้นก็อพยพมาไทย พวกนี้ก่อความวุ่นวายในไทยมากทีเดียว หลังจากที่เราเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว พวกนี้แจกใบปลิวต่อต้านรัฐไม่หยุดหย่อน ครั้งหนึ่งพวกนั้นถึงกับผูกธงค้อนกับเคียวที่สะพานกษัตริย์ศึกและที่ท้ายรถรางด้วย!”

“ทำขนาดนั้นเลยหรือครับ?”

“ใช่ ไม่นานหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง นายภาคนแรกคือพระยามโนปกรณนิติธาดา ประกาศยุบสภา เนรเทศนายปรีดี พนมยงค์ ผู้ร่างเค้าโครงเศรษฐกิจแห่งชาติ ที่พวกเขาเห็นว่าเป็นคอมมิวนิสต์ออกนอกประเทศไป พลอยทำให้ผู้คนฟังเลื่องฟุ้งของคุณไปด้วย เพราะเขาเป็นคนเดียวที่เห็นด้วยกับเค้าโครงนั้นอย่างเปิดเผย แม้ว่าพ่อคุณไม่ถูกเนรเทศไปด้วย แต่ภาพของเขาก็เสียไปแล้ว

“คุณเป็นนักรัฐศาสตร์ คุณก็รู้ว่าเค้าโครงนั้นเป็นแนวทางแก้ปัญหาสังคมและเศรษฐกิจที่หวังจะแก้เศรษฐกิจตกต่ำ ซึ่งมีผลกระทบต่อเกษตรกรของประเทศเรามาแสนแสนนานแล้ว นายปรีดี พนมยงค์ เสนอให้รัฐซื้อที่ดินจากเจ้าของเดิมด้วยพันธบัตร มีดอกเบี้ยยในอัตราที่เป็นธรรมให้เป็นประจำปี และให้ตั้งเป็นระบบสหกรณ์ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ เป้าหมายคือความกินดีอยู่ดีและลดอาชญากรรม”

“แต่มันก็ไม่ใช่อคอมมิวนิสต์...”

“แต่คนอื่น ๆ ไม่ได้คิดอย่างนี้ นักการเมืองหลายคนเห็นว่า สมุดปกเหลืองเล่มนี้ช่างคล้ายคลึงกับ *โครงการเศรษฐกิจห้าปี* ของโซเวียตอย่างมาก เพราะฉะนั้นถ้าไม่ใช่คอมมิวนิสต์แล้ว มันคืออะไร นักการเมืองและทหารกลุ่มหนึ่งไม่พอใจเป็นผลให้พระยามโนฯยุบสภาในปีเดียวกันนั้นเอง เนรเทศนายปรีดีไปฝรั่งเศส นั่นแหละคือฤทธิ์ของคำว่า สังคมนิยม ในตอนนั้น นั่นมันเดือนเมษาฯ ปี 2476 มีผู้คนที่รักท่านไปส่งท่านที่ท่าปีโอหลายพันคน รวมทั้งพ่อคุณ”

“ผมจำได้ พ่อผมเคยเล่าให้ผมฟังเรื่องนี้ ตอนนั้นผมยังไม่ได้มาเยอรมนี”

“แต่นายปรีดีก็ไปไม่นาน เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในสยามโดยกลุ่มพระยาพหลฯปฏิวัติอีกครั้งในปี 2476 คราวนี้พระยาพหลฯได้เป็นนายกรัฐมนตรีและเรียกนายปรีดีกลับเมืองไทย ท่านก็กลับมาจากฝรั่งเศส มากับเรือฮาโนเกมารู

มีเรียวผมฝั่งของไทยไปปรับที่เกาะสีชัง ท่านกลับมาทำงานต่อ แต่ถูกห้ามพูดเรื่องเค้าโครงเศรษฐกิจนั้นอีกต่อไป”

แม้ตอนที่เกิดเหตุการณ์เหล่านั้น เขายังเด็ก แต่เมื่อโตขึ้นเขาก็เข้าใจ ไม่ใช่เรื่องแปลกที่คนไทยในยุคนั้นหวาดกลัวคอมมิวนิสต์ยิ่งกว่าระบอบการเมืองใด ๆ หลังการปฏิวัติ เกิดเรื่องที่ทำให้ทั้งโลกตะลึงคือ ชาร์นิโคลาสถูกปลงพระชนม์ ส่วนพระมเหสี พระโอรส ธิดาทุกพระองค์หายสาบสูญไป ช่วงหลายปีนั้น ไม่มีใครรู้ว่าพระราชวงศ์โรมานอฟยังมีพระชนม์ชีพอยู่อีกหรือไม่ มีคนจำนวนมากพยายามสืบข่าว โดยเฉพาะพระญาติที่อาศัยนอกโซเวียตรัสเซีย หลายปีให้หลังจึงมีข่าวยืนยันว่า พระราชวงศ์ทุกพระองค์ถูกปลงพระชนม์อย่างโหดเหี้ยม ไม่เหลือรอดไปได้สักพระองค์เดียว

เป็นข่าวที่คนไทยได้ยินได้ฟังด้วยความตื่นตะลึง รวมถึงสิ่งทีโจเซฟ สตาลิน ผู้นำโซเวียตคนต่อมาหลังจากเลนินตายในปี 2467 กระทำกับแผ่นดินแม่ด้วยโครงการเศรษฐกิจห้าปี ที่เริ่มตั้งแต่ปี 2472 สร้างความระส่ำระสายต่อประเทศอย่างใหญ่หลวง

โครงการเศรษฐกิจของสตาลินครอบคลุมนโยบายด้านการเกษตรและการอุตสาหกรรม สร้างโรงงานอุตสาหกรรมหนัก เช่น โรงงานเหล็กกล้า รถไฟ ไฟฟ้า เหมืองแร่ เพื่อให้รองรับการพัฒนาชาติที่กำลังขยายตัว วิศวกรและช่างเทคนิคถูกฆ่าตายไปมาก เพียงเพราะไม่สามารถควบคุมงานผลิตตามที่รัฐต้องการ

ทางด้านการเกษตร พวก คูลักส์ หรือชาวนาที่มีฐานะดีถูกบังคับให้ยกผลผลิตกับสัตว์เลี้ยงทั้งหมดแก่รัฐ เป็นสาเหตุให้พวกคูลักส์ไม่พอใจอย่างมาก มีการประท้วง เมื่อไม่สำเร็จก็ต่อต้านนโยบายนั้น โดยทำลายผลผลิตและฆ่าสัตว์เลี้ยงแทนที่จะมอบให้รัฐ ผลที่เกิดขึ้นคือโซเวียตสูญเสียผลผลิตและปศุสัตว์กว่าครึ่งหนึ่งของประเทศ ความอดอยากทวีทั่วประเทศ ความโกรธแค้นทำให้สตาลินประกาศิตให้ลงทัณฑ์โดยการจับกุม จำขัง ทรมาน และประหาร ชาวนาจำนวนมากถูกส่งไปทำงานที่ไซบีเรีย ประมาณว่ายุคนั้นเกษตรกรตายไปกับแผนพัฒนาฉบับนั้นถึงเจ็ดล้านคน ยิ่งทำให้คนทั่วโลกเกลียดกลัวระบอบใหม่นี้

ด้วยเหตุนี้เมื่อ นายปรีดี พนมยงค์ เสนอ เค้าโครงเศรษฐกิจแห่งชาติ จึงมีผู้ต่อต้านอย่างหนักมากกว่าผู้สนับสนุน และพ่อของเขายู่ฝ่ายหลัง

ทุกครั้งที่เขานึกถึงพ่อ เขามักมีความรู้สึกปนเปกัน คล้ายว่าพ่อเป็นผู้ที่อยู่เกินเอื้อม ตั้งแต่เด็กเขาไม่ค่อยได้สนิทสนมกับพ่อมากนัก พ่อมักใช้เวลาของครอบครัวในห้องหนังสือ หลายครั้งเขาเห็นพ่อนั่งเหม่อลอย อ่านเขียนหนังสือจนตึกดินทุกคืน บ่อยครั้งมีเพื่อนนายทหารมาสนทนากับพ่อที่บ้านในเรื่อง

การเมือง การสงคราม รุ่งจึงใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับพี่เลี้ยงของเขามากกว่า

ภาพพ่อที่เขาตราตรึงในหัวจนบัดนี้ เป็นภาพพ่อกำลังเขียนหนังสือที่โต๊ะทำงานตัวโปรด มีแสงไฟจากตะเกียงบนโต๊ะแวบแวม นาน ๆ ทีก็จะบิดตัวแก้มือย ลึกครั้ง เป็นเช่นนั้นทุกวัน

“เมื่อพระยาพหลพลพยุหเสนาจากอำนาจในเวลาต่อมา หลวงพิบูลสงคราม กลายเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่สาม ประเทศเราเริ่มเข้าสู่ยุคใหม่ มีการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ มากมาย ลัทธิชาตินิยมเริ่มแผ่กว้างไปทั่วโลก ผู้คนเริ่มคุ้นเคยกับคำว่า ประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ แม้ว่าอาจจะยังไม่เข้าใจว่ามันคืออะไร ที่น่าตลกก็คือชาวบ้านหลายคนคิดว่ารัฐธรรมนูญเป็นชื่อของคน หลายคนเชื่อว่ารัฐธรรมนูญเป็นชื่อลูกชายของพระยาพหลฯด้วยซ้ำ! ในยุคที่หลวงพิบูลสงครามเป็นนายกรัฐมนตรีนี่เอง ที่มีข่าวลือว่าจะเกิดการรัฐประหารอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน ที่แน่ ๆ ก็คือมีหลายฝ่ายไม่ต้องการให้ท่านอยู่ในอำนาจ...

“วันหนึ่งในกลางปี 2478 ฝ่ายรัฐบาลได้ข่าวว่าจะเกิดการรัฐประหารโดยกลุ่มทหารระดับนายสิบ กองพันทหารราบที่ 2 และกองพันอื่น ๆ อีกหลายกองพัน ที่ไม่พอใจการบริหารของรัฐบาล ตามแผนการที่สืบทราบมา จะมีการลงมือในตอนเช้าวันที่ 5 สิงหาคม 2478 โดยการลอบสังหารบุคคลสำคัญในคณะรัฐบาลหลายคน เช่น นายกรัฐมนตรี ประธานผู้สำเร็จราชการ เสด็จในกรม และรัฐมนตรีบางคน ข่าวนี้น่าเชื่อถือมาก เพราะว่าหนึ่งในผู้ก่อการเอาความไปบอกเบื่องบนเอง ในวันที่ 3 สิงหาคมปีนั้น มีการกวาดจับนายทหารกลุ่มหนึ่งกราวชุดซึ่งส่วนใหญ่มียศนายสิบ...”

“ท่านกำลังหมายถึงรัฐประหารที่เรียกว่า ขบถนายสิบ ใช่ไหมครับ?”

“ใช่ หลังเหตุการณ์ขบถนายสิบ มีนายทหารถูกประหารไปคนหนึ่งคือ สิบเอก สวัสดิ์ มะหะหมัด ถูกยิงเป้าที่ป้อมพระจุลฯ ที่เหลือติดคุกกระนาว เช่น สิบตรี หม่อมหลวง ทวีวงศ์ วัชรวิเศษ สิบเอก เข็ม เจริญกิจ สิบเอก ถม ฤทธิเดช และคนอื่น ๆ อีกหลายคน ยี่สิบปีบ้าง ตลอดชีวิตบ้าง ถูกส่งไปตะรุเตาบ้าง พ่อคุณแสดงท่าที่ไม่พอใจต่อการตัดสินใจนั้น”

“ใครเป็นคนเอาความไปบอกครับ?”

“ไม่ทราบ แต่ทางรัฐบาลไม่เชื่อว่าพวกนายสิบจะกล้าคิดก่อการรัฐประหารเอง โดยไม่มีนายทหารยศสูงกว่าช่วย ต้องมีนายทหารคนอื่นสนับสนุนอยู่แน่ ๆ และพ่อคุณก็เป็นหนึ่งในกลุ่มผู้ต้องสงสัยนั้น”

“เพราะอะไรครับ?”